

Aluekehityskeskustelujen valmistelu

MH § 190

Aluekehittämisen keskustelu on uusi valtion ja maakuntien yhteistyön elementtimaakuntahallintoon siirryttäessä. Työ- ja elinkeinoministeriö on ohjeistanut asiasta maakunnan liittoja kirjeellään 18.11.2017 (ks. erillisliite). Ohjeen mukaisesti maakunnissa ja ministeriöissä käynnistetään lakiluonnoksena olevan aluekehitys- ja kasvupalvelulain mukaisten aluekehittämisen keskustelujen simulointivaihe.

Ensimmäiset keskustelut käydään prosessia harjoitellen tammi-helmikuussa 2018. Kainuuta koskeva aluekehittämiskeskustelu käydään tammikuun 31. päivänä.

Keskusteluja varten valmistellaan laaja-alaisesti maakunnan kehitystä koskeva aluekehityksen tilannekuva. Tilannekuva kattaa alueen kehityksen kannalta keskeisiä osa-alueita kuten elinkeinoelämän ja työllisyyden tilanteen, ympäristön, hyvinvoinnin, saavutettavuuden, osaamisen ja alue- ja kuntatalouden. Jatkossa tilannekuvan julkisen talouden osioon tulee sisältymään myös maakuntatalouden tarkastelu.

Aluekehityksen tilannekuva on alusta maakunnan ja valtion väliselle vuorovaikutukselle ja sen valmistelusta vastaavat sekä valtio että maakunnat. Tavoitteena on, että tilannekuva tuo lisäarvoa kaikille valmisteluun osallistuville osapuolille ja mahdollistaa eri hallinnonalojen toimien alueellisten yhteisvaikutusten tarkastelun. Vuosittain päivittyvä tilannekuva voi sisältää eri osapuolien toisistaan poikkeaviakin näkemyksiä. Tilannekuvan pyrkimys on lisätä ymmärrystä aluekehittämisen kannalta keskeisistä kysymyksistä, nostaa näitä keskusteluagendalle sekä tuottaa tausta-aineistoa maakuntalain 13 §:n mukaisille neuvotteluille taloudesta.

Tilannekuvan konseptia on valmisteltu syksyn 2017 aikana. Työ on edelleen kesken, ja osana prosessia valmistellaan ensimmäinen tilannekuva loppuvuoden aikana. Kyse on harjoituksesta, jonka kokemusten pohjalta tilannekuvatyökalua viimeistellään seuraavia kierroksia varten.

Ensimmäinen vaihe simuloinnin maakunnallisessa valmistelussa on aluekehityksen tilannekuvan valmistelu. Määrällisen tilannekuva-aineiston valmistelee TEM ja sen pohjalta maakunnat laativat ns. laadullisen tilannekuvan sekä neuvotteluesitykset. Ohjeessa asia on kuvattu seuraavasti:

Maakunnat tekevät tarkastelua suhteessa alueiden kehittämisen painopistepäätökseen, maakuntaohjelmaan sekä alueen muihin strategioihin ja ohjelmiin. Analyysissä voi painottaa niitä osa-alueita, jotka ovat alueen kehityksen kannalta keskeisiä ja ajankohtaisia. Tällaisia teemoja voivat olla esimerkiksi positiivinen/äkillinen rakennemuutos tai voimakas maahanmuutto. Tilannekuvassa tulee nostaa esille sekä pidemmän aikajänteen kehitystrendejä että lyhyemmän aikavälin muutoksia, jotka edellyttävät toimenpiteitä lähivuosina.

Aineiston hallittavuuden kannalta on tärkeää, että dynamiikkatarkastelu on tiivis. Tilannekuvan laadinnasta vastaa maakunnan liitto ELY-keskuksen ja muiden mahdollisten sidosryhmien kanssa.

Neuvotteluteemojen valinnasta ja esityksien valmistelusta ohjeistettu seuraavasti:

Tilannekuvan valmistelun yhteydessä sekä maakuntia että ministeriöitä pyydetään miettimään osaltaan tulevien aluekehittämiskeskustelujen asialistalle nostettavat asiat. Aiheiden tulee olla aluekehittämisen kannalta merkityksellisiä, poikkihallinnollisiin kokonaisuuksiin kytkeytyviä asioita. Aiheiden valinnassa tulee kiinnittää huomiota strategisen tason ilmiöpohjaiseen tarkasteluun – valittuja aihetta voidaan konkretisoida tarkemmilla kysymyksillä. Keskusteluaikaa on 2,5 tuntia, joten laajaa yhteistä käsittelyä edellyttäviä aiheita ei voida käsitellä kovin montaa.

Lopullisesti asialistalle nostettavat aiheet valitaan jatkossa ministeriöiden ja maakunnan yhteisessä valmistelussa. Maakuntien agendaesitykset pyydetään toimittamaan työ- ja elinkeinoministeriöön 12.12.2017 mennessä. Ministeriöiden agendaesitykset kuuden ensimmäisen maakunnan osalta pyydetään toimittamaan 12.12.2017 mennessä ja loppuja maakuntia koskevat esitykset 21.12.2017 mennessä.

Kainuun liiton elinkeinot ja aluekehitys –vastuualue koordinoi Kainuun neuvotteluaineistojen ja tilannekuvan valmistelua ja mm. maakunnan ennakointi- ja arviointiryhmä osallistuu tehtävään. Maakuntahallituksen kokouksessa 11.12. päätetään Kainuun neuvotteluaiheista. Neuvotteluryhmän kokoonpano voidaan nimetä tammikuun kokouksessa.

Maakuntahallinnon käynnistyttyä aluekehittämisen keskustelut tulisivat olemaan vuosittain toistuva valtion budjetti- ja JTS-neuvottelujen valmisteluun liittyvä toimintamalli.

Valtioneuvoston ohje aluekehittämisen tilannekuvan ja keskustelujen valmistelusta syksyllä 2017.

Erillisliite nro: 5

Kainuun liiton virastossa valmisteltu luonnos neuvottelussa käsiteltäväksi laadulliseksi tilannekuvaksi on erillisliitteenä nro 6. Kokoukselle jaetaan tästä päivitetty versio sekä mahdolliset TEM:stä tulevat uudet aineistot.

Erillisliite nro: 6

Lisätietoja asiasta antaa valmistelutoimielimen puheenjohtaja, maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Valmistelutoimielimen puheenjohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation neuvottelujen valmisteluun ohjeistuksesta, neuvotteluihin liittyvästä tilannekuva-aineistosta ja Kainuun liiton viraston luonnoksesta Kainuun kehityksen laadullisesta tilannekuvasta.

Maakuntahallitus käsittelee Kainuun esityksen neuvottelujen agendalle ja evästää neuvottelujen jatkovalmistelua.

Maakuntahallitus:

Maakuntajohtaja Pentti Malinen esitteli asiaa.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
